

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Várad-utca 2127.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodsori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	---	--

Tartalom. Az országos erkölcsnemesítő egyesületről. Erdős József. — Tárcza. A belmissió története stb. Csiky Lajos. — A n.-bányai ev. ref. egyházmegye közgyűlése. . . k . . . n. — A pestmegyei ev. esperesség gyűlései. — Nekrológ. Kozma Zsigmond. — Irodalom. — Különfélék. — Hirdetések.

Az országos erkölcsnemesítő egyesületről.

II.

Midőn Irányi Dániel nagy hazánkfia, Békés városában az erkölcsnemesítő egyesület célját és feladatát, népes értekezlet előtt fejtegette, egy tisztelt férfiú azt kiáltotta közbe: „Régen kellett volna.“ Ime, a mit ezelőtt egy-két évtizeddel, még nem értett meg hazai társadalmunk: az ma már égető szükség lett s minden jobb érzésük sürgetik, hogy a romboló erkölcstelenségnek, a vallás és erkölcs hatalmával kell utját állani. És ezen szükségérzet indokolja legjobban azt a nemes intézményt, mely az erkölcsjavítás érdekében létrejött, mely állandó fennmaradásra és támogatásra tarthat igényt, különösen némely vidékek területén.

Méltó dolog leend tehát közelebről szemügyre vennünk mindenekelőtt az országos erkölcsnemesítő egyesület alapszabályait, melyek nyomán derék, buzgó hitsorsosunk Dr. Hajnal István, a Békés városában megalakult hasonczélú egyesület statutumait, egyes bővítések és helyszerű módosítások mellett létre hozta.

Főfő cél, melynek elérése a magyar társadalom állandó feladatát képezi — az erkölcsiség, vallásosság, hazaszeretet és testvériség előmozdítása és terjesztése.

A vallásosság előmozdítására irányuló törekvéssel természetesen nem sokat foglalkozhatik a polgári társadalom: innen van, hogy a vallási erényeknek inkább negatív nyilvánulásai soroltatnak fel az alapszabályokban. De már ez is rendkívüli nyereség az egyházra nézve, ha

tudniillik a cél elérve leend. Így például a káromkodás, ez országszerte elharapódzott rettenetes könnyelműség, melyről a külföldiek mint specialis magyar bűnről szoktak megemlékezni, annyira gyökeret vert már a magasabb osztályokban is, hogy a nemesen művelt vallásos kedély irtózáttal kénytelen kerülni gyakran a világ szerint legképzettebb és ugynevezett „társadalmilag művelt“ köröket is. Az átkozódás, szitkozódás, Isten nevének bűnös káromlása, az egyház és vallás kicsinylése, a könnyed hangú urí társalgásban is minden lépten-nyomon tapasztalható, persze „finomabb alakban.“ Az igazi keresztyéni műveltség, — ha valaha nálunk állandó otthont talál, — továbbá a tisztességes modor és hang s az erkölcsi eszmék ápolása, áldásos hatása leend mindenestre s évtizedek multán talán, a magyar társadalom is közel fog járni az elszigetelt eszkimók és grönlandiak, vagy a törökök becsületességéhez és tisztos modorához, kik tudvalevőleg nem káromkodnak s remélhetőleg kigyomlaltatik közülünk gyökere is e halálos mérvű paréjnak, hogy ne szálljon reánk az Urnak átka és meg ne csufoltassunk! (Péld. 3.)

Az erkölcsiség ápolására annál nagyobb gond van fordítva az alapszabályok szerint. Bizonyos rendszert kívánván tartani, elsőben is az elősorolt személyi erényekről szölok. Az önbecsérzet, az értelmi méltóság oly adomány, mely a teremtett lények közül egyedül az embert ékesíti. A keresztyén pedig, kiben a Szentlélek él és munkálkodik, sokszorosan érzi, hogy ő Isten képére és hasonlatosságára teremtetett s ő az Istennek temploma és az Isten lelke lakozik ő benne. „Ha pedig valaki az Isten templomát megszeplősíti, elveszti azt az Isten, mert az Istennek temploma Szent, mely ti vagytok“. (1. Kor. 3.). A mértékletlenség, pazarlás, fényűzés, kicsapongás, parázna élet, tétlenség és hasonló bűnök, megszeplősítik az egyént s tönkre teszik

az emberben az emberit s lerombolják benne az Ur templomát. Hogy ezen bűnök mi közöttünk — fájdalom — nagyon el vannak terjedve, azt mindenki látja, tudja. Vajha mindnyájan elszámók magunkat, segítségére sietni az ily bűnbe merülteknek, mértékletességi egyesületek alakítása, a takarékosági szellem fejlesztése s a takarékoságot elősegelő intézmények létesítése, a munkásságra való ösztönzés és általában minden oly eszköz alkalmazása által, mely sikerre vezethet. A takarékoság tekintetében sokat tanulhatna minden más ajku közép, hazai németajku közpolgártársaink példájából. A német paraszt udvarában minden, csinra és gyakorlati érzékre vall Igavonó barmaid, lovait példás tisztaságban tartja, védi, kiméli; mindenben a czéldutatos gyarapodást tartja szem előtt. Még takaréktüzhelye is, meglepően ügyes szerzetével arra mutat, hogy a polgártársaink praktikusak. Munka után minden földművelési szerszámait, eszközeit, még a kapát és ásót is, megsuroolva, tisztán tesz el. Még életmódjában is, gyorsan, egyszerűen készíthető ételei által tanúságot nyújt. És jellemző, hogy midőn főtisztelendő Szász Károly püspök ur ismeretes epochalis körutjában, németajku (majdnem kivétel nélkül vagyonos) gyülekezetek körébe jöve, hiterkölsi pásztori intéseket adott a keresztyéni életre: a német atyafiakat legtöbbször óva figyelmeztette, hogy a világi javak tulságos keresésébe el ne merüljenek; míg a magyar ajku híveket sokszor kelle takarékoságra, munkára, szorgalomra intenie. Mindkét körülménynek megvannak indokai s az atyai intést vajha bőséges áldás kísérré! — Az erkölcsiség sok más terén azonban nem lehet óhajtott eredményt elérni a törvényhozás igénybe vétele és segélye nélkül. Míg például — hogy a sok közül egyet említsek — a nősülhetési feltételek oly nehezek maradnak, mint a milyenek ma s a családalkotás és házasság életútjában oly sok külső akadály lesz, mint azt a tapasztalás igazolja: addig a *περνεία*: a legtöbb bűn és az egyén tönkrejutásának e méteye soha sem fog kiirtatni. Az egyén élete a legtöbbször ilyfajta bűnök következményeinek esik áldozatul. Tönkrejutás, megfertőztetett mult, öngyilkosság, mind ama divatos szólásmódra vihetők vissza: *Cherchez la femme*. Azt is régen tudja a világ, hogy az a szent coelibatus, szintén egyik kedvelt intézmény a *περνεία* istapolására. De ezen már, még egy európai erkölcsnemesítő egyesület sem segíthet. Miért is a vadházasságok és paráznaság megakadályozására, törvényhozási uton kell törekedni. Horvátországban meg nem engednének letelepedni s nem türnek meg oly személyt, legyen férfi vagy nő, a ki tiltott viszonyban él. Az erkölsi prédikációk legtöbbször semmit érő malasztok az ilyen mélyen tátongó társadalmi sebre, miután kiki jól tudja és érezi, hogy a nemfentartási ösztön természeti örökség, melyet elnyomni akarni annyi volna, mint az emberi természet és Isten

rendelése ellen való fellázadás. E tekintetben tehát megszöszebb ható intézkedésnek van helye, melyről reméljük, hiszszük, hogy gondoskodva is lesz.

Még a tulajdon megőrzéséről és az üdülés szerzéséről kell megemlékeznünk, mely személyi erények meghonosítására szintén nemesen törekszik az erkölcsnemesítő egyesület. A mennyire nyomasztóan hat társadalmunkra a hova tovább terjedő elszegényedés: ép oly mérvben észlelhetők ezen kórtünet szülő okai, t. i. a fényűzés, iszákosság, kártyázás. A legutolsó faluban is ismerik e bűnököt, nemcsak a városok utczáin és lebujbarlangjaiban. Élénk emlékezetben él még az öregknél, hogy a régebb időkben milyen hatalmas erkölsi prédikációkat tartottak a tiszteletes urak ezen bűnök ellen, gyakran meg is nevezve a makacsabb bűnösöket. És ez valóban oly tér, melyen a szószék magasáról is a legérelvesebb módon kell munkálkodni, mert a tagok anyagi romlásával karöltve jár az erkölsi sülyedés és kétségbeesés is és ezzel az egyház pusztulása is. Rettenetes azt tapasztalni, hogy a mit a fényűzés még megkimélt az ősi vagyonból: azt az iszákosság és a kártya pusztítja el. Az asszony külsőleg, a férj belsőleg rombolja, pusztítja az ősi telket s megrabolják saját gyermekeiket. Némely elzülött ember nem is képes üdülést találni tisztességes módon, mivel ördögi gyönyörét a bűnös szenvedély folytonos szolgálatában keresi és leli, mely életmód elerőtlenedést, tulfeszültséget, kimerülést és kárhozatot von maga után. Hassunk oda hát minden erővel, hogy ez erkölsi bűnök, mint a melyek az egyház és haza romlásának mindmeggannyi veszedelmes szülő okai, tűnjenek el a mi társadalmunkból s a magyar ember erényei s erkölsi tündököljenek eszményi tisztaságban s igazi valóságban.

Ezek után a szorosabb értelemben vett társadalmi erényekről kell szölanunk, melyeket a „testvériség“ fogalmában ad vissza az erkölcsnemesítő egyesület. Bármennyire széles alapon látszik is mozogni az egyesület törekvése: de a „testvériség“ fogalma alá tartozó erényeket részlegesen, vázlatosan sorolja el. Bizonyára azért nincsenek felsorolva az elhagyatottak, elesettek, inségesek és hasonló szerencsétlenek menedékére alakítandó egyesületek, mivel a társadalom áldozatkészsege mai napság rendkívüli mérvben igénybe van véve s a sok elemi csapás, árvíz, tűzvész átka felettébb nagy súlylyal nehezedik reánk. De ne feledjük, hogy a *φιλαδελφία* szökebb körén s korlátoltabb határán tul, a *φιανθρωπία* legszölső határáig jötékonyaságot kell gyakorolnunk, ha hazai társadalmunk erkölsi létét, az azt fenyegető esélyektöl megóvni akarjuk. És én azt vélem, hogy a testvériség fogalmának megfelelőleg, a hatáskör szélesbölésével, bövítettetni fognak az alapszabályok is és súlyt fektet az egyesület arra is, hogy p. o. az eskü szöntsége, méltósága megóvas-

sék, a becsület védelmet találjon s a homicidium átkos neme, a párbaj kiirtassék!

A legközelebb mult hetek tapasztalatai meggyőzték a tamáskodni szokott egyéneket is a felől, hogy a magyar társadalomban a becsületszó, polgári jellem, hazaszeretet, szabad véleménynyilvánítás és más honfiai éretnyek igen laza alapon állanak, sőt (lelkünknek fáj az igazságot kimondani!) meg is vásárolhatók. Nem lehet czélja egyházi lapnak a választási visszaélésekről, etetésről, itatásról és másnemű vesztegetésekről tárgyalni. De miután ha valahol, ugy e téren rendkívüli munka és teendő vár az erkölcsnemesítő egyesületekre: mi is szívvel-lélekkel támogatjuk azon törekvést, mely oda irányul, hogy a magyar honpolgár legyen öntudatos, szilárd meggyőződésű jellem, kit hazafiai kötelességének és jogainak gyakorlatában elv, szabadság és tiszta honszeretet vezérel. Mit várhat az egyház azon tagoktól, kik a polgári becsületet megvesztegetni engedik? És a haza, ez a szerető édesanya szegyenkezzék a világ előtt, méltatlan fiai miatt? Ne ugy atyámfiai. Gondoljátok meg, — ugymond az irás, — hogy ha szabadakarat szerint vétkeztek, az igazságnak megismerése után: nincsen többé bűneitekért való áldozat. Ráillik édes hazánkra is az irás e mondása: „Olyan föld ez, a melyre a te Urad Istened gondot visel, melyre a te Uradnak Istenednek szemei mindenkor néznek, az esztendőnek kezdetitől fogva mind a végéig. Vigyázatok annak okáért, hogy mind a törvények és itéletek szerint cselekedjete!”

Ujsóve, 1887. június 24.

Erdős József.

T á r c z a.

A belmissió vázlatos története s jelenkori állása a külföldön és a magyarországi ev. ref. egyházban.*)

(Folytatás.)

A legtöbb embert a bűnbe s ezután a börtönbe az iszákosság viszi. Ez ellen a mértékletességi egyletek küzdenek. Hogy van-e ezekre szükség, lássunk néhány statisztikai adatot. Instenburg Poroszország egyik városának fogházában összeállították, hogy 100 gonosztevő közül 80-at a pálinkaivás vitt oda s kimutatták, hogy 10 elvált házaspár között 9 nél a pálinkaivás okozta az elválást. A barmeni mértékletességi egylet összeállítása szerint Poroszországban 1838-tól 1849-ig, tehát 12 év alatt 321½ millió véka burgonyát használtak föl pálinkaégetésre, tehát oly tömeget, mely az akkori Poroszország 16 millió lakosa

*) Felolvastatott N.-Becskereken, a békésbányai ev. ref. egyházmege, 1887. április 14-én tartott lelkészegyesületi közgyűlésén.

számára három éven át nyujtott volna táplálékot; fölletek továbbá ugyanazon idő alatt 38 millió véka gabonát, a mi meg egy évre lett volna elég táplálékul. E szerint Poroszország akkor minden négy évben megivott egy egész burgonya, — s minden 12 évben egy egész gabonatermést. Nagy-Britanniában 1876-ban 1470000000, 1877-ben 1420000000 forintnál több adatott ki szeszese italra s ugyanott évenként 60,000 ember hal meg mértékfölötti ivás következtében s az elkövetett vétkek 75%-a az iszákosság rovására irandó föl. E sorok írása közben olvasom, hogy 1882-ben csak Budapesten 57.062 hektoliter volt a szeszto-gyaszítás s hogy Oroszországban évenként átlag 100,000, Németországban 45.000 ember pusztul el a pálinkától. Több adatot is közölhetnék e szomorú történetből, de legyen elég annyi, hogy Északamerikában a new yorki állam által az „iszákosok számára állított asylumba“ mindjárt megnyitása után a következő számú és állású egyének jelentkeztek fölvetelre: 39 lelkész, 8 biró, 340 kereskedő, 226 orvos, 240 gentleman, 1300 gazdag családból való fiatal nő, összesen 2153 személy. Ezen valódi dögvész ellen küzdenek tehát a mértékletességi egyletek, melyek tagjaiktól vagy minden szeszese italtól, tehát a bortól is teljes tartózkodást, vagy csak szelidebb értelemben vett mértékletességet követelnek.

Bármennyire kényes legyen is a tárgy, lehető teljesség czéljából föl kell említenem a fajtalanság elleni belmissiói küzdelmet, az elesett nőkről való gondoskodást, vagy az u. n. Magdolna-ügyet is, mely, ez utóbbi nevén a bűnbánó Magdolna alakjáról neveztetik így. E bűn ellen talán Hollandiában küzdenek a legnagyobb erővel, hol a hemmeni lelkész, Heldring indítá meg a nehéz küzdelmet. Nem akarhatunk sokat beszélni e tárgyról, csak fölemlítjük, hogy Londonban, e nagy világvárosban falragaszokon hívják össze éjjeli meetingekre az elbukott szerencsétlen nőket s ott thea mellett gazdag férfiak és nők ülnek mellettök s valamely egyházi, vagy világi férfi imádkozik velök, beszédet intéz hozzájuk. A meghívón ezen evangéliumi szellemű mondás áll: „én nem ítélek el tégedet“ s megvalósul ezen meetingeken az, a mit a farizeusok és irástudók vetettek megváltó Urunk szemére, de a mi őt még fényesebb glóriában mutatja előttünk, tanítványai előtt: „ez a bűnösöknek magához fogadja és velök együtt eszik“ (Luk. 15, 2). Az előbb említett Heldring jelentése szerint 22 ilyen meetingen a meghívottak közül 4000 nő meg is jelent s közülök 600 ismét visszatért, hogy öök meg akarnak mentetni, — és meg is mentettek. Ez, mondhatja bárki, nagyon „angolosan“ van téve. Lehet, de ha 4000 lélekből megmenekszik 600, hatszáz lélek örök hozsánnája mond azon angolos munkáért a belmissió buzgó híveinek hálás köszönetet.

2. A veszélyben forgók megóvása a második belmissiói munkakör. Ide tartoznak mindenekelőtt a bölcsödék, melyek németül „Krippe“, francziául „crèche“ = jászol névvel neveztetnek. Az erkölcstelenséget terjesztő lelenczházak ellensúlyozására állítja föl ezen bölcsödéket s a kisdedovodákat a keresztyén szeretet, melyek a nagymérvű általános gyermekhalandóság gátlására is czéloznak. Férjnél levő olyan szegény anyák számára nyitvák ezen intézetek, kik kényszerülve vannak külső munka miatt elhagyni házaikat, kik aztán gyermekeiket reggel bevívén az intézetbe s estve érettek menvén, azok gondozásáért

fizetnek valami csekélységet s vasárnap és ünnepnapokon magoknál tartják azokat. A belmissiói kisedodovák berendezésükre, nevelési irányokra nézve elvi ellentétben állanak a Fröbel-féle gyermekkerttel, mely a maga eredeti, hangsúlyozva mondom, a maga eredeti alakjában nagyon is abstract, művészi játékokra tanít s könnyen koraérett, tulértelmes játszó gyermekeket nevel. A belmissiói kisedodovák, melyek inkább a szegény osztály gyermekeit fogadják magokba, játszva tanítanak dolgozni s a gyermeknek való játékba észrevétlenül a komoly tanítást is beszövik, természetesen tejnek eledelével táplálván még a fejletlen gyermeki értelmet. Sokat lehetne e tárgygyal kapcsolatban például a steinthali Oberlin János Frigyesnek, a protestáns egyház ezen szent emberének, a lippe-detmoldi hercegnőnek, Paulinának, a francia de Pastoret marquisnőnek, hazánkban Korompai Brunswick grófnőnek buzgólkodásaikról beszélni. Egyik tudós és kegyes anglikán püspök minden egyházlátogatása alkalmával megkérdezte dioecesisé minden lelkészétől: van-e gyülekezetében kisedodova, ha nincs, miért nincs? s e kérdést kategorice oly gyakran és annyi ideig ismételte, míg mindenütt igenlő feleletet kapott. A hol a belmissió barátai tartják fenn ezen odovákat, ott művelt, finom lelkű diakonissák, vagy általában vallásos kedélyű nők alkalmazták a kicsinyek között. Elfogadhatjuk minden kétely nélkül, a mit a híres angol államférfi, Lord Brougham, a kisedodova-ügy egyik első és legbuzgóbb támogatója, az angol felsőházban mondott e tárgyról, hogy t. i. a jól szervezett kisedodova az emberbarátok vigasza s oly rendelkezés, mely a népek erkölcsére s a vétkek elhárítására való befolyásánál fogva kiszámíthatatlan előnyökkel van egybekötve. Joggal mondták, hogy a kisedodova oly szeretetmű, mely csak százakba kerül, de milliokat hoz be, ha indirekt hasznait, a fegy-, szegény- és kórházak kevesbülését s azt tekintjük, hogy általok a szegény családok nőinek is alkalom adatik a házon kívüli tisztas kenyerkeresetre.

Csiky Lajos.

(Folyt. köv.)

A n.-bányai ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

A n.-bányai ev. ref. egyházmegye e folyó évi jul. 4-ik napján tartá meg nyári közgyűlését Sz.-Váralján Bencsik István esperes és Ujfalusy Sándor egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

Kellemesen hatotta meg az egyházmegyei közgyűlés minden tagját az esperesi előbeszédben hangoztatott azon nyilatkozat, hogy a n.-bányai egyházmegye kebelében ez idő szerint — alig egy-két egyház kivételével — teljes nyugalom, közjóra törekvő egyetértés és áldásos béke honol.

Ennek bizonyágául tekinthető e közgyűlés csendes, nyugodt és méltóságteljes lefolyása s a tárgysorozat — más időkhöz viszonyított — rövidege.

Mindenekelőtt az egyházmegyei lelkészi tanácsbiróra s közpénztárnokra esperesileg berendelt s minden egyházból s így hiánytalanul begyűlt és rendszeresen kiállított szavazatok bontattak fel.

Tanácsbiróul Szél György av.-ujvárosi lelkész, közpénztárnokul pedig Gergely Károly n.-bányai lelkész lett általános szavazattöbbséggel elválasztva.

Mindkét választás jeles s a közügyek terén már érdemeket szerzett derék férfiakra esvén, az eredmény örvendetes tudomásul vétetett. Az új tanácsbiró azonnal feleskertetett, ki aztán ügyesen szólt s lelkes éljenzéssel fogadott beszédben köszönte meg a több izben feléfordult közbizalmat.

Krassói időközi lelkészsze Ferenczy Gyula külföldi egyetemeket látogatott s legközelebb aranyos-medgyesi segédlelkészi minőségben működött jeles ifju lett megerősítve. Fizetése: 300 frt, stóla s a szükséges famennyiségben állapított meg.

Államsegélyért összesen 10 lelkész, 16 isk. tanító és 11 egyház folyamodott, — a folyamodványok az állandó segélyosztó bizottságnak adattak ki.

A n.-bányai egyházmegye területén létesítendő kras-sói, felső- és n.-bányai missiói állomások szükségleteire, egyházmegyeileg már az előző években kért s a főtiszt. egyházkerület által megadatni ajánlott összeg, a konvent által — azon az okon, mert a missiói állomások területe térképileg kimutatva nem lett — visszavetttén, most ezen hiány pótoltatott s az egyházkerület a fent említett nagy fontosságú állomások felállításának eszközzésére, meggyőző indokolással, felkéréstni határozottatott.

Mint gyűlésünk egyik felemelő mozzanatát kell megemlitenem, miszerint egyházmegyénk — esperes ur rövid fölbívásáa — 100 frt alapítvánnyal „A magyar protestáns tudományos irodalmi társaság“ alapító tagjává lett. Csekély ugyan ez áldozat, melyet a magasztos ügy oltárára hozhatunk, de a ki ismeri egyházmegyénk anyagi helyzetét, bizonyára a legnemesebb buzgóság s áldozatkészség nyilatkozatának fogja ismerni a szerény áldozatot.

Nem kevésbé felemelő mozzanata volt közgyűlésünknek az, hogy a szatmári ev. ref. gymnasium kiegészítése érdekében — emelkedett lelkes szónoklatok után — a szatmári egyházmegye folyó év tavaszán tartott közgyűlése 5-dik sz. a. hozott azon határozatát, hogy a fentebb említett „gymnasium 8 osztályúvá emelése céljából, tíz évig, évenként lélekszám szerint egy-egy krajczárnak megfelelő adót vállal el“, elvben elfogadta; a mennyiben azonban e tárgy, a jelen gyűlésre előkészítve nem volt, annak megvalósítását s gyakorlati keresztülvitele módjának meghatározását a következő tavaszi közgyűlésre halasztja.

Majd a tárgyalások folyamán szóba hozatott az esperesi káplán irodai munkálkodása némi megjutalmazásának elodázhatatlan szüksége s ez által a sok munkával elhalmozott s bizonyos áldozatok tételére is utalt esperesi hivatal terheinek könnyítése.

Miután e célra semmi rendelkezés alatt álló alap nincs s a csekély erejű egyházmegyei pénztár sem vehető igénybe, a megoldás mikéntjének megállapítására s ez iránybani javaslattételre, egy bizottság neveztetett ki, mely a következő gyűlésre tervet készítend.

Végül — néhány többé-kevésbé érdekes közigazgatási ügy letárgyalása után — következett egyházmegyénk isk. tanítóinak a közelebbi időkbén tanusított egyesületi működéséről szóló, igazán felemelő jelentés.

A legközelebbi mult s folyamatban levő évben az egyesület 3 értekezleti gyűlést tartott, melyeken leginkább minta tanítások tartattak, a számtan, nyelvtan, vallás, ének és földrajzból.

A köznevelés s közoktatásügy egyik buzgó barátja Egei Ferencz krassói birtokos, a mult nyáron 20 frt pályadíjt tűzött ki, ily című dolgozatra: „A történet tanítása s ezzel kapcsolatban a hazafiság élesztése a népiskolákban“, mely pályadíj aztán két munkának oda is ítélte; a szerzők Sinka Lajos krassói és Szeghy Ferencz vámfalusi tanítók valának. Méltók arra, hogy nevök — nemes törekvésök szerény jutalmául — tisztelettel megemlítsessék.

A lefolyt évben fentebb említett Egei Ferencz ur az egyesület társelnökévé választatván, ez alkalomból a tanítói gyámintézet javára 100 frt alapítványt tett s ezzel megérdemelt hálára kötelezte maga iránt, nemcsak a testület tagjait, de általában a tanügy barátait. Ugy látszik, hogy az egyesület a derék Sinka Lajos krassói isk. tanító vezetése alatt hivatásának s kötelessége érzetének magaslatán áll. Isten éltesse az egyesület lelkes elnökeit. Virágozzék s áldásos gyümölcsöket teremjen, gondos felügyeletök alatt, az egyesület!

... k ... n.

A pestmegyei ev. esperesség gyűlései.

A pestm. ev. esperesség f. é. július 6-án, a pesti ev. egyház dísztermében tartotta meg papi értekezletét.

Tíz éven át ritka buzgalmu elnöke az értekezletnek, Dobronyovszky Károly m. é. őszén elhalálozván, helyébe egyhangulag Sárkány Sámuel érdemült főesperes választatott meg.

Az elhunyt elnök érdemei jegyzőkönyvbe foglaltatván, az értekezlet főtárgyát képezte az esp. özvegy-árva-intézet alapszabályainak megváltoztatása. Kiss Endre előadó bemutatta és ismertette az új alapszabályok tervezetét, melyet az értekezlet nagy gonddal, pontonként tárgyalt és elfogadott. E munkát provokálta a pénzügyi bíróság azon enuntiatiója, hogy a prot. özvegy-árva-intézetek magán intézetek és hogy ennél fogva kamatadót kötelesek fizetni. Ennek ellenében az értekezlet kívánja ezen prot. intézmény nyilvánossági és adómentességi jogát fentartani és szabályaiban ennek praecis kifejezést adni; ezeken felül pedig az egyházkerület és egyetemes gyűlés útján ezen ősrégi jogainak megóvását szorgalmazni.

Julius 7-én pedig megtartatott az esperességi gyűlés Földvály Mihály esp. felügyelő és Láng Adolf elnökök alatt.

Első közérdekű ténye lett e gyűlésnek, hogy a „Magyar prot. tudományos irodalmi társaság“ alapító tagjai közé 100 frttal belépett.

Papi, tanári, tanítói és ezek özvegyei és árvái segélyezésére fenálló egylete eddig már annyira gyarapodott, hogy az egyes segélyezendők már ez idén 222 frt segélyt nyernek és öt év mulva 300 frt évi segélyre számíthatnak. Az egyesület új szabályait az esperességi gyűlés is elfogadta.

A gyűlés egyik főtárgya volt az „Egyházi perrendtartás“ új javaslatának tárgyalása. E javaslatot ismertette Henszelman Kálmán esp. ügyész, kimutatva az abban foglalt előnyt, a szabéliséget, de kimutatva azon pontokat is, melyek módosítandók. Módosítványai elfogadtattak s a kerülethez felterjesztetni rendeltettek.

Az esperességi gyámintézet a szegény egyházak és iskolák segélyezésére 215 frt 10 krt gyűjtött.

A délután az iskola ügynök volt szentelve, melyről Török József alesperes és a tanügy vezetője tett jelentést. E téren haladást jelez az alesperes. Több helyen a tanerők szaporítása rendeltetett el.

A kebelbeli tanítók esperességi tanító-egylet alkothatása végett tervezetet nyújtottak be. Elrendeltetett ennek a kerülethez felterjesztése, oly kérés mellett, hogy az minden esperességet kötelező tanító-egyleti alapszabályt dolgoztasson ki.

Számos folyó ügy elintézése után, a gyűlés feloszlott.

Nekrológ.

E becses lap f. é. 27-ik száma közölte azon gyászjelentést, melyet a n.-szalontai ev. ref. egyház presbyteriuma bocsátott ki, közszeretben álló egyik lelkésze, Nagy Sándor haláláról.

Legyen szabad nekem, mint a ki pár év óta szerencsés voltam a protestáns lelkészi kar ezen egyszerű, puritán jellemű tagját közvetlen közelről ismerni, néhány sorban megemlékezni a férfiről, kiről mindenek méltán ezt mondják vala: „jó ember!“

Nagy Sándor született 1825. szeptember 25-én. Édes atyja Nagy József, a n.-szalontai egyház közkedvességű lelképásztora volt. Tanulmányait a debreczeni főiskolában bevégezvén, 2 évig Vámos-Pércsen, mint akadémikus rektor volt alkalmazva. Innen atyjának 1849. június 28-ikán bekövetkezett halála haza szólította őt; ez időtől fogva 1851. ápril 24-ig mint segédlelkész működött N.-Szalontán; 1851. ápril 24-től fogva pedig mint az egyház megválasztott rendes lelkésze. Ugyanezen évben meg is nősült, a szentimrei lelkész leányát, Szántó Zsófiát vevén feleségül. Ritka szép házasi életéből több gyermek származott, kik közül 4 leány és két fiu van életben. Az 1861-dik évben a n.-szalontai egyházmegye tanácsbírójává választá, mely tisztet ő egész haláláig buzgó odaadással töltött be. 1880-ban esperessé is megválasztatott, de ezen sok nyüggyel járó hivatal viselésére hajlandó nem volt.

Szeretet szeretetet szül. 37 évig tartott lelkészkedése alatt, gyülekezete minden tagjával szemben tanusított szeretetteljes, szelid bánásmódja azt eredményezte, hogy a szalontai egyház tagjai a legbensőbb szeretettel ragaszkodtak hozzá, együtt éreztek vele. Az ő családi öröme az egész gyülekezet öröme, — fájdalma, gyásza, az egész gyülekezet fájdalma és gyásza volt.

Mint szónok szintén közkedvességet nyert, nemcsak Szalontán, de a környéken is, hova, különösen temetési alkalmakkor, sokszor elhivatott. Szószékét, míg abba fellépni birt, soha másnak át nem adta. Még egy évvel halála előtt is úgy nyilatkozott, hogy oly jókedvvel predikál, mint ifjabb korában. Neki nem volt terhes a Krisztus igája.

Az utóbbi pár évben szemlátomást esett össze, a különben erőteljes férfiú. Szívgyörcsök bántották. Baja különösen akkor vált rohamosabbá, midőn egy évvel ezelőtt egyik veje, N.-Szalonta város főjegyzője, élte delén sirba szállt, 8 neveletlen gyermeket hagyván maga után, kik közt a legnagyobb 12 éves volt. Ennek a 8 fekete ruhás

árvagyermeknek sorsa szerfölött aggasztotta, elannyira, hogy sokszor egész éjszakákon keresztül le nem birta hunyni szemeit.

Most már nyugszik csendesen oda lenn a sírban, a hol nem fáj semmi. Junius 27-ike elhozta rá a szabadulást.

Temetése junius 29 én ment végbe, olyan részvét mellett, a melyet kevés ember koporsójánál lehet tapasztalni, körülbelül 4 ezer ember volt itt jelen, — köztük 16 vidéki lelkész, hivatalos ruhában, — de nem volt egyetlen egy is, a ki könyvet ne ejtett volna a távozó után. A templomban Nagy Imre ugrai lelkész mondott imát s predikációt Csel. XXI: 13, 14 v. alapján. Irodalmi színvonalon álló beszéde nem tévesztette el hatását. A sírnál, az elhunyt végakarata szerint, közel rokona, Böszörményi Lajos köte-gyáni lelkész bucsuzott el tőle érzékeny szavakkal. Ezután lebocsátották a sírba a koszorúktól elborított koporsót, a szalontai daldárda még egy gyászdal t zengett s csakhamar sírdomb borult a fáradt szolgára, szomorúan hirdetve amaz igazságot, hogy „az Ur az ő szolgáinak sem adott változhatatlan erősséget!”

Legyen emlékezete áldott!
N.-Szalonta, 1887. július 6.

Kozma Zsigmond.

Irodalom.

Révész Kálmán székfoglalója.

„A lengyel Dissidens Kánonok Története s befolyása a budai zsinat törvényhozására.“ Irta Révész Kálmán nyilv. rend. hittanár a pápai ev. ref. főiskolában. Pápa, 1887. n. Sr. 30 l.

A magyar protestantismus a külföldi nagy egyházjavitás magzata s az egyes protestáns államok s nemzetek, sőt egyetemek befolyása alatt állt, azok nevelői befolyását érezte. A lengyel protestantismus kétszer gyakorolt ránk rázkódtató hatást, u. m. a 16 ik és 18-ik században, egyiket szüiemelő korában, másikat haldokló állapotában. A Lengyelhonból 1562-ben Erdélybe származott Blandrata György az unitarismus magvát veté be s valamint Pázmánt a jezsuitaság, úgy a szinte nagy eszű Dávid Ferenczet az olasz orvos ragadta el a magyar kalvinismustól ennek fellette nagy kárára, s ketten hozták létre az alig megszilárdult protestantismus új eldarabolását és így gyengítését az amputatio útján; — az „erdélyi hit“, az unitáriusság mai napig is köztünk maradt mint olasz-lengyel eredetű ültetmény, mely aztán a magyar talajban viszont megérezte s felölté a hazai idomító erők hatásait. A másik lengyel hatást egyházalkotmányunk alakulására Révész Kálmán fejté ki jelen székfoglaló jeles értekezésében, mi által felette érdekes és tanuságos oldalát szellőzteté egyháztörténetünknek. Míg őseink 1791—1818-ig igen jól tudták a lengyel dissidensek kánonainak viharshülő hatását, sőt érezték, — addig az újabb korban és nyílt irodalomban, csaknem teljesen ismeretlen maradt az, Révész K. érdeme, hogy felvonta arra történetiróink figyelmét s megadta a kulcsot az eddig zártajtók felnyitására.

Lengyelország haldoklási korszakában mikép jött létre 1775—1781-ig a lengyel protestánsok új egyháztörvénykönyve; az alkotmányozó lengyel zsinatok mily eljárással

létesíték azt; a két Scheidemantel, egyik varsói evang. lelkész, a másik jénai jogtanár, mikép készítették vagy fogadtatták el a codex szövegét: mindaz új világításban van feltüntetve s uttörő nyomozás és buvárkodás eredménye. A lengyel codex tartalmát és méltatását általános vonásokban, a szükséges vonatkozások kiemelésével, szerző megismereteti s ez által lehetővé teszi a budai kánonok legkifogásoltabb pontjai és a lengyel codex közötti hasonlatosság megértését. Végül adja a budai kánonokra a lengyel codex befolyását s indokoltá teszi a budai zsinat alkotása ellen feltámadt erős ellenzéknek jogos fellépését. A küriarchia és hierarchia harcza új színezetet nyer és a sokképpen meg-hurczolt jeles lelkészek Sinai, Halmi, Benedek, Tormássy és társai erős magatartásának rugói tisztábban láthatókká lesznek.

Ugylátszik e székfoglaló értekezéstől, hogy a mai Tiszamelléki egyházkerületben veszi kezdetét azon mozgalom, mely a lengyel kánonok átültetését célozva, az odavaló kerületi főgondnok Patai József lehetett a fő mozgató, a vezér lélek és hű munka társa Öri Fülöp Gábor, sárospataki tanár. Vajha Patai József és Öri Fülöp levelezései, miknek történnie kellett, felfedezhetőkké válnának, akkor a még felderítetlen homály is elháríthatatnék. Jellemző, hogy valahányszor a két tiszai kerület beveté sulyát az egyháztörténet serpenyőjébe, mindig erős hullámzást és alakulást idézett elő 300 éven át. Csak most kezd fordulni az idők tengelye s lehet, hogy a vezér és kezdeményező szerep a Duna partjaira költözik át, új fejlődés mezejére lépünk, a mult hagyományai romba dőlnek, új arczatot ölt egyházunk egyeteme. Mindebből jó jöhet ki, ha a megvesztegetetlen református tudat megtartandja gyémánt fényét. A hamis vegyítésektől, amalgamizálástól óvjon meg bennünket a jövő Ura!

Az erdélyi fejedelemség hanyatlásával már 1682-ben kezdetét vette, de csak az erdélyi kerületben, a világi elem kormányzó befolyása a „supremum curatorium“ felállítása által, de ennek elnöke még a püspök volt; még szabatosabban szerveztetett az, 1709-ben, a szebeni gyűlésben a „supremum consistorium“ alakítása által, ennek száma 1713-ban 50 tagban állapított meg a paritas elvének elég tisztességes megtartásával, a mennyiben a püspök és 3 főgondnok mellett 21 egyházi és 21 világi képezte a contingentst.

A magyarországi kerületek azonban maradtak a szatmárnémeti és komjáti kánonok alapján álló papi kormányzat alatt 1734-ig, a bodrog-kereszturi tanácskozásig, mely önhatalmulag, s e volt az alkotmánytalanság épen! a curatoriumi intézményt behozta. Mily visszatetszést szült ez ujtás, mutatja a tiszamelléki superintendens Szentgyörgyi Sámuel vizsálya Vay Ábrahám főkuratorral 1736-ban. A superintendens írta a segédgondnoknak, hogy „a kerület nehezen szíveli, miszerint közgyűléseibe a világi rész meghivatott és bebocsáttatott“, — holott az „nunquam fuit practicum“. Jóslólag kimondá azt is, hogy „a két status közt (egyházi és világi) oly tűz kerekedik, melynek megoltására mind ész, mind pénz több kívántatik, mint annak meggyújtására.“

Debreczen, 1887. július 12.

(Vége köv.)

B. F.

Különfélék.

Tiszántuli ev. ref. egyházkerületünkben a f. évi augusztus 22-re meghirdetett közgyűlés után tanítóképességi vizsga fog tartatni és pedig augusztus 28-ika van kitűzve a tanítóképzési igazgatóságnál leendő jelentkezésre. Az írásbeli vizsga augusztus 29-én, a szóbeli pedig augusztus 30-án és a következő napokon tartatik.

Értesítés. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület népiskolai tanügyi bizottsága részéről, 1887. január 1. határidővel hirdetett pályázatra beküldött s azóta megbírált pályaművekről következőben értesítem a nevezett művek szerzőit és a t. közönséget: I. A tanügyi bizottság nem találta elfogadhatónak a következő műveket: 1) „Sors bona, nihil aliud“ jeligéjű ABC és olvasókönyvet s annak vezérkönyvét. 2) Uj magyar ABC és olvasókönyvet s az a mellett beküldött vezérkönyvet, melyeknek jeligéjük: „Legyen oktatásunk természetszerű“ stb. 3) „Nyelvében él a nemzet“ jeligével ABC olvasókönyv a kezdő iskolások számára cím alatt vezérkönyv nélkül érkezett pályaművet. 4) „Szemléletileg taníts, könnyűről nehézre“ jeligével beküldött ABC és elemi olvasókönyvet. 5) Olvasókönyv az ev. ref. népiskolák II., III., IV., V—VI. osztálya számára „A haza minden előtt“ jeligéjű 4 külön kötet művet. 6) Olvasókönyv az elemi népiskola II-ik osztálya számára című „A könyvek néma mesterek“ jeligével érkezett füzetet. 7) „Munkálkodjál míg nappal van“, „Az értelem lelke az olvasásnak“ és „Tudományra csak kitaró szorgalom által tehetünk szert“ jeligékkel, olvasókönyv és nyelvtani anyag-tár az elemi népiskolák II., III. és IV. osztálya számára cím alatt készült 3 különálló füzetet. 8) „A magyar nemzet története összefüggő előadásban“ című „Átok fogta meg a magyart“ stb. jeligéjű művet. 9) „Magyarország nem volt, hanem lesz“ jeligével beküldött 2 külön füzet történelmet, melyek közül az első füzet címe ez: „Magyar történelem életrajzi irányban“, a másodiké „Összefüggő magyar történelem“. 10) „Inductivitas“ jeligével Földrajz az elemi iskolák IV. oszt. számára című pályamunkát. 11) „Haza és Szabadság, e két szó az“ stb. jeligével érkezett földrajzi pályaművet. 12) Földrajz a IV-ik oszt. számára és földrajz az V—VI. oszt. számára című „Közeliről menj távolira“ jeligéjű műveket. 13) „A haza minden előtt“ jeligével beküldött „Magyarhon földrajzát.“ 14) „Szemlélet az ismeretek alapja“ jeligéjű Természetrizai olvasókönyvet. II. Dícséreteseknek találta, de elfogadásra méltóknak nem ítélte a tanügyi bizottság: 1) „A ki minek nem mestere, elrontója annak“ jeligével érkezett első olvasókönyv (ABC) és vezérkönyv az első olvasókönyvhöz című pályaműveket. 2) „A szép író és jó olvasó könnyen boldogul“ jeligéjű ABC s elemi olvasókönyvet és annak vezérkönyvét. 3) „Szép csillag a honszeretet“ jeligével beküldött Magyar történelmi életrajzokat. III. Elfogadta és némi igazítás s részben átdolgozás feltétele alatt a pályadíjra méltóknak ítélte a tanügyi bizottság: 1) „Kövesd az ész és tapasztalás örök törvényeit“ jeligével érkezett uj magyar ABC és olvasókönyv című pályamunkát s annak vezérkönyvét. 2) „Életrajzok a magyar történelemből.“ című „Minden ember legyen ember és magyar“ jeligéjű művet. 3) Az ugyanazon

jeligéjű Magyarország történetét. 4) Kótay Lajosnak nyílt pályázatra beküldött következő című művét: „A magyar királyság rövid föld-rata.“ Az el nem fogadott pályaművek szerzői fölhívatnak, hogy műveiknek mily cím alatt és hova leendő küldése felől nt. Némethy Lajos lelkész urat, a tanügyi bizottság alelnökét (lakik Debreczenben) f. évi szept. 1-ig értesítsék. A dícséreteseknek talált, mint szintén az elfogadott pályamunkákat az azokra vonatkozó határozattal együtt illető szerzőiknek a bizottság el fogja küldeni. Körös-Tarcsán, 1887. jun. 23. Szabó János esperes, egyházker. népisk. tanügyi bizott. elnök.

Személyi hir. Egyházkerületünk érdemduis püspöke f. hó 11-én a bikszádi fürdőbe indult kedves nejével együtt. Adja Isten! hogy egyházkerületünknek ősz kormányzója, a fürdői üdülés után friss erőben térhessen vissza otthonába!

A debreczeni ev. ref. egyházmegye küldöttsége f. hó 14-én számította össze az egyházmegyei világi tanácsbíróra adott szavazatokat. Szótöbbséggel megválasztott Nagy Ferencz egyházmegyei világi főjegyző. Örömmel üdvözljük a megválasztottat, a ki az egyházi téren, közel két évtized óta, lankadást nem ösmerő buzgalommal működik és a ki díszes tanácsbírói tisztét is bizonyára közmegelegedéssel fogja betölteni.

A h.-m.-vásárhelyi ev. ref. főgymnasiumban a szóbeli érettségi vizsgálatok f. juliushó 4., 5., 6. napjain tartattak meg. Összesen 35 növendék jelentkezett az érettségi vizsgára. Az írásbelin minden jelentkező szerencsésen átesett, a szóbelin megbukott 9 növendék, kik közül két óra vettett vissza 6, egész évre 3. A többiek — számszerint 26-an — éretteknak nyilvánítottak és pedig jeles 3, jó 4, elégséges 19.

A kisújszállási ev. ref. egyházközség 100 frttal a magyar protestáns irodalmi társaság alapítói sorába lépett. Üdvözljük a derék gyülekezetet és szívből kívánjuk, hogy ez általa adott szép példának népesebb egyházaink közül sok követője legyen!

Lelkészválasztás. A békéscsaba egyházmegye misszió bizottsága f. hó 8-án töltötte be a nagy-kikindai missziói körlelkészi hivatalt. Nyolcz pályázó közül 5 egyén jelöltetett ki az egyházmegyei lelkészjelölő bizottság által. Ezek közül pedig a missziói bizottság egyhangulag megválasztotta Kovács János temesvári segédlelkészt. Üdvözljük a megválasztott ifju lelkészt szép munkakörében s kívánjuk, hogy működését állandó siker koronázza.

Fegyelmi ítélet. A politikai s utánok az egyházi lapok is hozták közelebb, hogy Czelder Márton kecskeméti lelkészt az egyházmegyei törvényszék, az egyházi törvény alapján, a negyedfoku büntetésre: egy évi felfüggesztésre ítélte, mely idő alatt nem fungálhat és semmiféle javadalmat nem élvezhet; egyszersmind a költségekben is elmarasztalta. Ezen tudósítást annyiban tévesnek

véljük, a mennyiben az egyházi törvényben a hivatolt negyedfoku büntetés következőleg van körülírva: „bizonyos, legfeljebb egy évre terjedő időre, hivataltól való felfüggesztés, mely esetben a helyettes díjja az elítéltnak fizetéséből fedeztetik.“ A törvény szerint tehát élvezheti az elítélt, állásának javadalmait, de helyettesének díjazását saját fizetéséből kell fedeznie. Hihetőleg az ítélet is ekkép szól.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a kisújszállási ev. ref. 6 osztályu gymnasiumban
2 rendes tanári állomásra, melyek közül:

Az első tanszékkel a magyar nyelvnek a 4., 5., 6., a latin nyelvnek a 3., 4., a vallásnak szintén a 3. és 4-ik osztályokban heti 25 órán át való tanítása.

A második tanszékkel a történelemnek a 3., 4., 5., 6. osztályokban és ez időszert a német nyelvnek a vizsgálati szakcsoportokba osztott görög vagy latin nyelv helyett, a 3., 4., 5., 6. osztályokban heti 26 órán való tanítása van összekötve.

Javadalmazás 900 frt.

Pályázat csak ev. ref. vallásuaknak nyitattik. A kellően felszerelt folyamodványok, — melyekhez életkor, vallás, tanulmányok, eddig végzett hivataloskodásról és hadkötelezettségről szóló okmányok csatolandók, — az igazgatótanács elnökségéhez f. évi augusztushó 7-ik napjáig küldendők.

Okleveles tanárok előnyben részesülnek. Ha nem okleveles tanár választatnék meg, két év alatt tanképesítést szerezni tartozik.

Okleveles tanár egy évi sikeres próbaidő, nem okleveles pedig, az oklevél megszerzése után állandósíthatatik, megjegyeztetvén, hogy a mennyiben a tantárgyak jelenlegi beosztása változást szenvedne, heti 26 óra számig más tárgyak tanítására is kötelezhető.

A megválasztott tanár a tiszántuli ev. ref. tanári nyugdíj-intézetnek köteles tagja.

Az állomás 1887. szept. 1-én elfoglalandó.

Kelt Kisújszálláson, 1887. július 14.

Gulyás Lajos,
ig. t. elnök.

Pályázat.

A miskolczi ev. ref. főgymnasiumnál két tanári állásra ezennel pályázat hirdettetik. Az egyik tanári szék tárgyai a classici nyelv (latin, görög) heti 20—22 órán; a másik tanári szék tárgyai a természetrajz és földrajz, szintén heti 20—22 órán, melyeken belől más rokon tantárgyat is tartozik néhány órán tanítani. Egyelőre mindkét tanszék ideiglenes minőségű, évi javadalma egyenként 800 frt, évnegyedenként egyenlő részletekben előre fizetve.

Pályázhatnak a törvényszerű képesítéssel bíró, ev. ref. vallásu tanárok és tanárjelöltek. Pályázóknak alólírt iskolatanácsi elnökhöz intézendő kérvényeik, melyben életkoruk, vallásuk, hadkötelezettségi viszonyaik, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik s netalán eddig tett szolgálataik okmányokkal igazolandók, folyó évi augusztushó 15-ig adandók be.

Kelt Miskolczon, 1887. július 12 én.

Bizony Tamás,

2—1

az iskolatanács elnöke.

Pályázat.

A hajdu-nánási ev. reform. algymnasiumnál üresedésben levő két tanári állomásra az egyház, mint fentartó testület pályázatot hirdet. Az egyik tanári szék tantárgyai: mennyiségtan és mértani rajz, — esetleg mennyiségtan és természettan, azon megjegyzéssel azonban, hogy a mennyiségtanon kívül ezidőszert mértani rajzot kell tanítani; — a másik tanári szék tantárgyai: a magyar és német nyelv és irodalom.

Mindkét állomás javadalma külön-külön 800 frt s 100 frt lakáspénz évnegyedenként egyenlő részletekben előre fizetve.

Pályázhatnak a törvény szerint képesített ev. ref. tanárok és tanárjelöltek. Pályázók az igazgató-tanácsához címzett kérvényöket, melyben életkoruk, ev. ref. vallásuk, hadkötelezettségi viszonyuk, végzett tanulmányaik és tanári képesítésök, nyelvismereteik és netalán eddig tett szolgálataik okiratokkal igazolandók, ha szolgálatban vannak, előjáróságuk utján minősítvényi táblázattal nt. Pákozdy Lajos ev. ref. lelkész és igazgató-tanácsi elnök urhoz f. évi augusztushó 1-ső napjáig küldjék be. A megválasztandó tanárok, — ha oklevelesek, — egy évi, ha még oklevelök nincs, két évi próbaidő, — illetőleg oklevelöknek bemutatása után állandósíthatnak.

H.-Nánás, 1887. június 25.

Nagy Elek,
igazg. tanácsi jegyző.

3—3